

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt XII. An Abyssinis ab Ecclesia Catholica permitti possit ritus Circuncisionis, non tam Religionis quam honoris gratia introductus?

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

episcopos, quibus universa Æthiopia regitur & gubernatur: illi autem sunt, qui majori ex parte unionem cum Ecclesia Romana conantur impedit. Igitur ut Abyssinorum Imperator alijque Proceres illius nationis allicerentur ad unionem cum Ecclesia Romana procurandam, hoc unum inter alia juvare maximè, ut summus Pontifex de plenitudine potestatis, utpote superior Conciliorum decretis, in rebus ad regimen spectantibus dispensaret in prædicto canone, ut tam Patriarcha quam Episcopi deinceps sumerentur ex ipsis Abyssinis.

Denique ut Abyssini facilius reducantur, oportebit sanè illis ritus & caeremonias illis permittere, quæ salva fide Catholica tolerari possunt, maximè in principio, quoad usque firmetur in fide. Sed quia magna est apud Auctores aliquos de Circumcisionis ritu apud illas gentes usitato mentio, præter ea quæ superius annotavimus, placuit hic breviter aliqua pertractare.

CAPVT XII.

An Abyssinis ab Ecclesia Catholica permitti possit ritus Circumcisionis, non tam Religionis quam honoris gratia introductus?

In hac re in primis de fide statuendum est, circumcissionem, sicut & alia legalia post Evangelij promulgationem omnino extinctam esse, & non solum mortuam, sed observantibus mortificandam: definitum est in Concilio Florentino sub Eugenio quarto. Cherinthus enim, & alij Hæretici existimantur legem veterem non cessasse, sed nunc simul cum nova observandam esse, teste Epiphonio *heresi* 28. & August. *heresi* 8. Idem tenuit Ebion, ut docuit Irenæus *lib. 1. cap. 26.*

Secundo certum est, observantiam aliquorum legalium non ut legalia sunt, posse adhuc licitè observari, & de facto observantur à Catholicis, Et ut clarius consistat de hac propositione, prænotare oportet quatuor modis posse caeremonialia observari.

Primo, ut legalia sunt, id est ad servandam legem, ex cujus institutione erant introducta, qua ratione præcisè ea servavit Christus Dominus, ut patet de Circumcisione.

Secundo, non ut legalia solum, sed etiam ut figuralia; erant enim caeremoniæ istæ per se primo institutæ in lege veteri, ut figuræ Christi venturi, ut optimè docet D. Thomas 1. 2. *questione* 104. *artic. 3. in corp.* & hac ratione servarunt caeremonias illius legis Patres antiqui.

Tertio modo possunt servari caeremoniæ istæ, neque ut legalia, neque ut figuralia, sed tantum ad protestandam excellentiam divinam, ut ostendatur caeremonialia legis mala non fuisse, sed bona, & à bono auctore, atque ut ita Synagoga cum honore sepeliretur.

Quarto modo possunt caeremonialia observari prorsus materialiter, materialiter, inquam,

sine ulla formalitate, neque respectu ad legem veterem, sed ob alios fines licitos, & ab Ecclesia approbatos, sicut hodie celebratur festum Pentecostes alijs rationibus, quam in veteri testamento: olim enim solemnitas erat festivitas, quia illa die data fuit lex vetus; hodie tamen, quia illa die data est lex spiritus & vitæ, ut docet D. Thom. 1. 2. *quæst. 103. art. 3. ad quartum.* Et in Ecclesia Latina fit in pane azymo consecratio, nec ob id censetur judaizare, quia Judæis panis azymus fuerit in usu. Iuno & Sancti Patres Ecclesie Orientalis ritum de observantia Sabbati laudant, nec ob id Ecclesia illa cum Synagoga consentit, cum sint utriusque diversissimi illius observantia fines, & causa.

Quare tria sunt in caeremonijs istis necessariò distinguenda. Primum est, vis ipsa obligandi quam habebant à lege, ob quam rationem dicuntur legalia. Secundum, considerare oportet finem sive rationem formalem illarum, qua ratione erant figuralia. Tertium ipsam exteriorem caeremoniam materialiter sumptam, quam nunc appello ipsam substantiam actus. Hoc posito non est dubium, quin nunc servare legalia ut figuralia, vel ut legalia, neque etiam ad demonstrandum à Deo eorum observantiam emanasse, illicitum impiamque esse. Servare tamen legalia materialiter tantum, hoc est nullo respectu ad prædictos tres modos, certum est licere, sicut qui circumcideretur ob medicinam, vel abstineret à carnibus porcinis ob salutem, vel Sabbatum servaret in B. MARIÆ Virginis honorem, quo etiam sensu circumciduntur multæ ex gentibus nationes, ut supra ex D. Hier. & Sirabone retulimus.

Duo restant examinanda. Primum, An Abyssini servent Circumcisionem ut legalem, vel ut figuralem, quia neutro modo sine manifesta hæresi licet? An vero tantum materialiter hoc utantur ritu. Secundum, An supposito, quod excusentur à culpa, an ratione circumstantiæ scandali aliarum Ecclesiarum sit ab Ecclesia Romana tolerandus huiusmodi abusus? Prima quæstio pariter pendet à facto, nempe quo sine circumcidantur, nam in hoc non est una sententia illorum auctorum, qui Abyssinæ gentis ritus morese referunt, alij namque more Hebræorum affirmant circumcidi, alij ob Christi imitationem, alij denique, ut profiteantur se à Judaica prosapia originem ducere: tamen quidquid sit de opinionum diversitate circa finem; Primum constituo, si Abyssini circumcissionem observent ut legalem, vel figuralem, eos errare cum hæreticis Ebionitis, qui temerè legem veterem cum nova observandam existimabant. Secundo deinde assero, Circumcisio si ab Abyssinis non Religionis sed honoris causa observetur, nempe, ut profiteantur se à Davidica prosapia ducere originem, non ob id erunt damnandi, quia circumcisio tantum materialiter utuntur. Unde optimè Guilielmus Reginaldus in suo *Calvino-Turismo lib. 2. cap. 9.* Abyssini (inquit) Christianè quidem, & cum vera Christianorum fide infantes baptizant, & circumcidunt, nobilitatis antiquissimæ, nullo meriti aut Judaicæ fiduciæ respectu, quo posito, nollem eos propter circumcissionem magis damnare, quam si propter medicinæ causam abstineret à carne porcina, quam tamen lex Mosaica prohibebat. Hæc Guil.

Solum

Solum ergo est difficultas, an si circumcideretur ad imitationem Christi Domini sit licita hujusmodi circumcisio. Cajet. 3. parte quæst. 37. art. 1. tenet partem affirmativam, cujus sententiæ adhaeret Barholomæus de Medina 1. 2. quæst. 103. art.

Contrariam sententiam tenet Sotus lib. 2. de just. & ju. q. 5. art. 4. qui expressè hujus gentis de circumcisione ritum damnat: & Sotum sequuntur juniores aliqui. Suarez, 3. p. dista quæst. 37. art. 1. & Gregorius de Valent. 12. d. 7. quæst. 7. pun. 7. ea potissimum ducti ratione, quia Christus servavit Circumcisionem ut legalem, sed Abyssini servant Circumcisionem ad imitationem Christi: igitur videntur servare ut legalem, quod fieri non potest sine errore, quæ sententiæ probabilior & certior apparet, quam eruditè confirmat Valentia supra citato loco.

Secunda difficultas est, An dato, quòd circumcisio in sensu præfato in illis gentibus excusetur à culpa, an ob scandalum aliarum Ecclesiarum sit permitienda. Cajet. in affirmativam partem manifestè inclinat, quamvis tandem, utpote in re gravissima Ecclesiæ judicium desideret his verbis: Ego vero in hac difficultate, An oporteat Ecclesiam Romanam in illis gentib. Circumcisionem approbare vel saltem permittere, libentius ipsam Ecclesiam, quam alios auditem Authores.

C A P V T XIII.

De erroribus Abyssinorum hac nostra ætate grassantibus.

Postquam ex variis Auctoribus præfatos Abyssinorum errores collegeram, evenit, ut dum casu Illustrissimi Cardinalis Sanctæ Severinæ Bibliothecam perscrutarer, in examen quoddam ab Illustrissimis Cardinalibus jussu sanctissimi Domini Papæ Sixti V. de quodam monacho Abyssino factum incidissem, qui requisitus speciatim de Abyssinorum fide, ac Religione, apertum omnium illorum rituum, ac errorum testimonium reddidit, quod nulla ratione transeundum existimavi, ut major ac certior ipsorum cognitio haberetur, licet si quis attentè Zagazabi Episcopi Abyssinorum (cujus sæpius mentionem fecimus) confessionem perlegerit, multum hos Testes discrepare inter sese reperiat: neque id mirum, cum rerum Divinarum adeo ignari sint, ut quid credendum sit, etiam monachos fugiat.

Fratris Teclæ Mariæ presbyteri Abyssini, legati pro Lusitanis existentibus in Abyssinorum ditone, religionis Abyssinorum, coram Illustrissimis Cardinalibus Romæ facta declaratio, Die prima mensis Julij & sequentibus. anno 1594.

Reverendus Frater Tecla Maria, Teclæ Nebiat filius, de Civitate Henz Matiani, provincie

Xeva Regni Æthiopiæ, Sacerdos, & Monachus ordinis sancti Antonij, & Monasterij Libani ejusdem Provincie, ætatis sue annorum 45. de mandato Illustrissimi & Reverendissimi Domini Cardinalis sanctæ Severinæ nationis Æthiopiæ Protectoris, à me inf. apostito examinatus ad opportunas interrogaciones eidem Arabicè, propositas, respondit, ut infra.

Interrogatus primo quid sentiant & credant Æthiopes de DEO, & Sanctissima Trinitate? Respondit: Nos Æthiopes credimus in DEUM unum, & Trinum in personis, Patrem sc. & Filium, & Spiritum sanctum: Pater est ingenicus, Filius est genitus à Patre tantum, & Spiritus sanctus est procedens à Patre & Filio.

Interrogatus, an Spiritus Sanctus procedat à Patre & Filio tanquam à duobus principiis, & duabus spirationibus, vel tanquam ab uno principio, & unica spiratione. Respondit, Tanquam ab uno principio & unica spiratione.

Interrogatus, quæ persona Sanctissimæ Trinitatis est incarnata? Respondit, Persona Filij, id est, Verbum Dei Patris.

Interrogatus de Incarnatione Christi Domini nostri. Respondit, Incarnatus est de Spiritu sancto ex MARIA Virgine.

Interrogatus, quot naturas, voluntates, & operationes proficiuntur Æthiopes in Christo Domino nostro? Respondit, Post unionem in Christo Æthiopes proficiuntur unam naturam, unam voluntatem, & unam operationem, sine tamen mixtione & sine confusione: in qua quidem opinione scio Æthiopes & Cophros, & alios Orientales maxime aberrare à veritate.

Interrogatus, an Æthiopes profiteantur in Christo unam naturam ex duobus resultantem. Respondit hoc non dicere Æthiopes, sed profiteantur simpliciter unam naturam, sine mixtione & sine confusione, & illam asserunt esse divinam.

Item interrogatus de veneratione Imaginum? Respondit, Imagines apud Æthiopes sunt tantum depictæ, & non sculptæ, quas Æthiopes maxime venerantur, ratione representationis & relationis, & ab eis iustificantur.

Interrogatus de libris Canonicis utriusque Testamenti? Respondit, Apud nos Æthiopes utrumque Testamentum est divisum in libros 81. quos omnes dixit haberi in Ægypto, & absque libro nomina omnium librorum non recordari.

Item interrogatus quot Concilia universalia tenent Æthiopes, & quid consisteat in eis? Respondit, Apud Æthiopes sunt tantum tria Concilia universalia: Nicænum, Constantinopolitanum, & Ephesinum: quid vero contineat quodque eorum legi, sed nescio modò omnia recitare.

Interrogatus, an Æthiopes acceptent concilium Chalcedonense, & quid in eo contineatur? Respondit, Hoc Concilium Æthiopes damnant, quia in eo decretum est, duas esse naturas in Christo, duas voluntates, & duas operationes, & damnatus est Dioscorus Patriarcha Alexandrinus.

Interrogatus, an Æthiopes damnent Sanctissimum Papam Leonem? Respondit, In libris & historijs Æthiopum extat Papam Leonem damnasse Dioscorum, & Dioscorum damnasse Papam Leonem, quia Concilium Chalcedonense confir-